

نقش امام سجاد(ع) در تدوین و ترویج حدیث

حجت الاسلام سیدرضا مودب ضمن اشاره به نقش امام سجاد(ع) در تدوین و ترویج حدیث توضیح داد: آن حضرت فرصت مناسبی به دست آورد ...

حجت الاسلام سیدرضا مودب ضمن اشاره به نقش امام سجاد(ع) در تدوین و ترویج حدیث توضیح داد: آن حضرت فرصت مناسبی به دست آورد تا نوشتن و تدوین حدیث را رونقی دیگر ببخشد به همین جهت در مدت امامت ایشان آثاری مکتوب به واسطه راویان ثقه گزارش شده است.

به گزارش ایکننا، به مناسبت سالروز شهادت حضرت زین العابدین امام سجاد(ع) پژوهشکده قرآن و عترت نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد اسلامی نشست علمی، تخصصی با موضوع؛ سرنوشت تدوین حدیث در دوران امام سجاد(ع) به صورت مجازی و برخط ویژه اعضای هیئت علمی و استادان واحدها و مراکز آموزشی برگزار شد.

حجت الاسلام والمسلمین سیدرضا مودب؛ استاد دانشگاه قم در این نشست ضمن تعریف حدیث بیان کرد: حدیث در بین محدثان شیعه، کلام و گزارشی است که قول، رفتار و تقریر معصوم(ع) را بیان و حکایت می کند و عام تر از سنت است. به اهتمام پیامبر(ص) در خصوص فراگیری و حفظ حدیث اشاره نمودند به نظر ایشان حفظ حدیث، همسان حفظ قرآن کریم در زمان پیامبر اسلام مورد توجه وافر بوده است. پیامبر اکرم(ص) علاوه بر تأکید به فراگیری و نشر احادیث بر ثبت آنها نیز اهتمام می ورزیدند و آن را نشانه فرهنگ دینی اسلام می شمردند.

مودب افزود: در دوران خلفا و پس از رحلت رسول اکرم(ص) تدوین کامل حدیث به شکل رسمی انجام نگرفت و حدیث با تمام ارزشی که داشت با همراهی خلفا در نگارش و تدوین روبرو نشد بلکه بر اساس گزارش های تاریخی نه تنها تعدادی از احادیث ضبط نگردید بلکه خلفای سه گانه با تدوین آن به صورت جدی به مخالفت برخاستند؛ اما ممانعت فراگیری در همه جا و نزد همه اشخاص وجود نداشت و عده ای از صحابه در برابر فرمان خلفاء تمکین نمی کردند حتی عده ای از آنان بر اساس مدارک تاریخی صاحب کتاب حدیثی بوده یا راوی حدیث بودند مانند علی ابن ابیطالب(ع)، حسن بن علی(ع)، جابر عبدالله، عبدالله بن عباس، ابوذر غفاری و ... .

وی با بیان اینکه در دوران امامت حضرت علی ابن الحسین(ع) که مدت آن ۳۴ سال بود در مقایسه با دوران امام حسن(ع) و امام حسین(ع) شرایط بهتری فراهم شد، اشاره کرد: آن حضرت فرصت مناسبی به دست آورد تا نوشتن و تدوین حدیث را رونقی دیگر ببخشد به همین جهت در مدت امامت ایشان آثاری مکتوب به واسطه راویان ثقه گزارش شده است. تا آنجا که شیخ طوسی اصحاب امام سجاد(ع) را ۱۷۶ نفر ذکر می کند که برخی از آنان از جمله ابان بن تغلب، ابوحمزه ثمالی، جابر بن عبدالله انصاری، رشید هجری، سعید بن مسیب و ... از نویسندگان حدیث در زمان امام زین العابدین(ع) بوده و خودشان نیز دارای اثری مخصوص به خود بودند.

وی در ادامه به معرفی کتاب ارزشمند صحیفه سجادیه پرداخت و این اثر را در پیشانی آثار روایی مکتوب امام سجاد(ع) که مناجات های ایشان را در برگرفته و دارای مضامین بسیار بلند و بیان کننده مفاهیم و حقایق دینی است برشمرد.

استاد دانشگاه قم افزود: صحیفه سجادیه از متن بسیار عالی، فصیح و روانی برخوردار است و آنچه که اکنون در دست ماست مشتمل بر ۵۴ دعا می باشد. همچنین از آن امام بزرگوار ادعیه دیگری نیز وارد شده که میرزا حسین نوری از آنها به الصحیفه السجادیة الثانیة و الثالثه و الرابعه و الخامسة تعبیر کرده است.

وی به معرفی دیگر آثار مکتوب حضرت امام سجاد(ع) تحت عناوین رساله الحقوق و مناسک الحج اشاره کرد و افزود: امام زین العابدین(ع) پس از واقعه عاشورا، بر سر یک دو راهی دشوار قرار گرفته بود یا می بایست با ایجاد هیجان و احساسات در میان جمع معتقدان و علاقه مندان خود، به یک حرکت تند و عمل متهورانه دست بزند، پرچم مخالفت و مبارزه برافرازد و حادثه ای شورانگیز بیافریند که این مسئله، با توجه به آماده نبودن شرایط لازم برای پایداری و اقدام عمیق، چون شعله ای فرو می خوابید و میدان را برای تاخت و تازهای بنی امیه باز می کرد یا احساسات سطحی را به وسیله تدبیری پخته و سنجیده مهار و تهدیدها را به فرصت تبدیل می کرد. آن حضرت شیوه دوم را برای مبارزه برگزید. یعنی مقدمات لازم را برای کار بزرگ خود فراهم کرد؛ راهنمایی و هدایت افراد صالح برای کار اصلی به منظور تجدید حیات اسلام و بازآفرینی جامعه و نظام اسلامی را مهیا نمودند.

استاد دانشگاه قم مبارزه با مفسد ظلم زمان و افشاگری حاکمان اموی، انتقاد از کوفیان، معرفی اهل بیت(ع) و زنده نگهداشتن یاد عاشورا و شهدای کربلا، مبارزه در قالب گریه، انتقال آموزش های سیاسی خود از طریق دعا، حفظ جامعه شیعه را از مهمترین ابعاد مبارزه حضرت امام زین العابدین(ع) در طول حیات ایشان برشمرد و در پایان گفت: امام سجاد(ع) در زمینه نشر احکام و روایات گام های بلند و بزرگی برداشته بطوری که دانشمندان را به تحسین و اعجاب وا داشته است، چنانکه دانشمند بزرگ جهان تشیع، شیخ مفید، در این زمینه می نویسد: فقهای اهل تسنن به قدری علوم از او نقل کرده اند که به شمارش نمی گنجد و مواعظ و دعاها و فضائل قرآن و حلال و حرام به حدی از آن حضرت نقل شده است که در میان دانشمندان مشهور است، و اگر بخواهیم آنها را شرح دهیم، سخن به درازا می کشد.